

MÈXIC I L'IMPERIALISME BRITÀNIC ¹

Lev Trotski

5 de juny de 1938

versió catalana feta per Alejo Martínez – alejomp@lycos.es - des de: "México y el imperialismo británico.", en, *Escritos*, Tom IX, Volum 2, Editorial Pluma, Bogotà, 1977, pp. 520-525.

La campanya internacional que els cercles imperialistes estan realitzant sobre l'expropiació de les empreses petrolieres mexicanes, feta pel govern, s'ha distingit per posseir tots els trets de les bacanals propagandístiques de l'imperialisme: combina la impudícia, l'engany, l'especulació de la ignorància amb la certesa de la seua pròpia impunitat.

El govern britànic inicià aquesta campanya en declarar el boicot al petroli mexicà. El boicot, com és ben sabut, sempre ha suposat l'autoboicot i, per tant, ve acompanyat de grans sacrificis per part de qui el fa. Gran Bretanya era fins fa poc el major consumidor del petroli mexicà; clar que no ho fou per simpatia amb el poble mexicà, sinó considerant els seus propis beneficis.

El major consumidor de petroli en Gran Bretanya és el mateix estat, per la seua armada gegantina i el ràpid creixement de la seua força aèria. El boicot del govern anglès al petroli mexicà significava, doncs, un boicot simultani no sols contra la indústria britànica sinó, també, contra la defensa nacional. El govern de Mr. Chamberlain ha mostrat amb una franquesa inusual que els beneficis dels lladres capitalistes britànics estan per damunt dels interessos de l'estat. Les classes i els pobles oprimits han d'aprendre profundament aquesta conclusió fonamental.

Tant cronològicament com lògicament, l'aixecament del general Cedillo és el resultat de la política de Chamberlain. La Doctrina Monroe li aconsella a l'almirallat britànic abstenir-se d'aplicar un bloqueig navalomilitar sobre les costes mexicanes. Han d'actuar per mitjà d'agents interns, els que, en realitat no agiten obertament la bandera britànica, tanmateix que afavoreixen als mateixos interessos que serveix Chamberlain, els interessos d'una colla de magnats del petroli. Podem estar segurs que les negociacions dels seus agents amb el general Cedillo no s'han inclòs en el Llibre Blanc que ha publicat la diplomàcia britànica fa pocs dies. La diplomàcia imperialista realitza els seus principals negocis sota l'empara del secret.

Amb l'objecte de comprometre l'expropiació als ulls de l'opinió pública burgesa, la presenten com una mesura "comunista".

Es combina ací la ignorància històrica amb l'engany conscient. El Mèxic semicolonial està lluitant per la seua independència nacional, política i econòmica. Tal és el significat bàsic de la revolució mexicana en *aquesta* etapa. Els magnats del petroli no són capitalistes de masses, no són burgesos corrents. En haver-se apoderat de les majors riqueses naturals d'un país estranger, sostinguts pels seus bilions i recolzats per les forces militars i diplomàtiques de les seues metròpolis, fan tot el possible per tal d'establir en el país subjugat un règim de feudalisme imperialista, sotmetent la legislació, la jurisprudència i l'administració. Sota aquestes condicions, l'expropiació és l'únic mitjà efectiu per tal de salvaguardar la independència nacional i les condicions elementals de democràcia.

Quina direcció prenga el posterior desenvolupament econòmic de Mèxic depèn, decisivament, de factors de caràcter internacional. Però açò és qüestió del futur. La revolució mexicana està ara realitzant el mateix treball que, per exemple, feren els Estats Units d'Amèrica del Nord en tres quarts de segle, començant per la Guerra Revolucionària de la Independència i acabant per la Guerra Civil per l'abolició de l'esclavitud i la unitat nacional. El govern britànic no sols ha fet tot el possible a finals del segle XVIII per tal de retenir els Estats Units sota la categoria de colònia sinó que, més tard, durant els anys de la Guerra Civil, recolzà els esclavistes del sud contra els abolicionistes del nord, esforçant-se, en benefici dels seus interessos imperialistes, en enfonsar la jove república, en un estat d'endarreriment econòmic i de desunió nacional.

També per als Chamberlain d'aquells temps, l'expropiació dels esclavistes apareixia com una diabòlica mesura "bolxevic". En realitat, la tasca històrica dels del nord consistia en netejar el terreny per a un desenvolupament de la societat burgesa democràtica i independent. Precisament aquesta tasca està essent resolta en aquesta etapa pel govern de Mèxic. El general Cárdenas és un d'aqueixos homes d'estat, en el seu país, que han realitzat tasques comparables a les de Washington, Jefferson, Abraham Lincoln i el general Grant. I, per descomptat, no és accidental que el govern britànic, també en aquest cas, es trobe a si mateix a l'altra banda de la trinxera històrica. Per absurd que semble, la premsa mundial, i particularment la francesa, continua arrossegant el meu nom al voltant de l'expropiació de la indústria petrolera. Si ja he negat aquesta estupidesa, no és perquè li tema a la "responsabilitat", com ha insinuat un loquaç agent de la GPU. Al contrari, consideraria un honor assumir, encara que en fóra una part, la responsabilitat d'aquesta mesura valerosa i progressista del govern mexicà. Però no tinc les menors bases per a això. M'assabentí per primera vegada del decret d'expropiació pels periòdics. Però, naturalment, aquesta no és la qüestió.

Es proposen dues metes en involucrar el meu nom. Primer, els organitzadors de la campanya desitgen posar-li a l'expropiació un color "bolxevic". Segon, es

proposen donar-li un colp al respecte nacional de Mèxic. Els imperialistes s'encaboten en presentar el fet com si els homes d'estat mexicans fossen incapaços de determinar el seu propi camí. Una psicologia esclavista hereditària indigna i mesquina! Precisament perquè Mèxic encara avui pertany a aquelles nacions endarrerides, que a penes ara es veuen impulsades a lluitar per la seua independència, s'engendren idees més audaces en els seus homes d'estat que la que correspon a les escòries conservadores d'un gran passat. Hem presenciats fenòmens semblants en la història més d'una vegada!

El setmanari francès *Marianne*, un destacat òrgan del Front Popular francès, ha arribat a assegurar que en la qüestió del petroli el govern del general Cárdenas ha actuat, no sols amb Trotski, sinó també... a favor dels interessos de Hitler. Com poden veure, es tracta de privar del petroli, en cas de guerra, a les grans "democràcies" de cor i, com a contrapartida, suplir Alemanya i altres nacions feixistes. Açò no és ni una mica més sensat que els Judicis de Moscou. La humanitat s'assabenta, no sense sorpresa, que a Gran Bretanya se l'ha privat del petroli mexicà per la mala voluntat del general Cárdenas i no pel propi boicot de Chamberlain. Però llavors, les "democràcies" tenen una forma simple de paraitzar el complot "feixista": deixen-les comprar petroli mexicà, una vegada més petroli mexicà i de nou més petroli mexicà! Per a qualsevol persona honesta i sensible estaria ara fora de tot dubte que si Mèxic es trobés forçat a vendre or líquid als països feixistes, la responsabilitat d'aquest acte recauria totalment i completa sobre els governs de les "democràcies" imperialistes.

Darrere de *Marianne* i la seua gent estan els instigadors de Moscou. Açò sembla absurd a primera vista, ja que altres instigadors de la mateixa escola utilitzen llibrets diametralment oposats. Però tot el secret rau en el fet que els amics de la GPU adapten els seus punts de vista a les graduacions geogràfiques de latitud i longitud. Si alguns d'ells li prometen suport a Mèxic, altres pinten el general Cárdenas com a aliat de Hitler. Des de l'últim punt de vista, la rebel·lió del petroli de Cárdenas hauria d'ésser vista, segons sembla, com una lluita a favor dels interessos de la democràcia mundial.

No obstant, abandonem a la seua pròpia sort els pallassos i intrigants. No estem pensant en ells sinó en els obrers amb consciència de classe del món sencer. Sense sucumbir a les il·lusions i sense témer les calúmnies, els obrers avançats recolzaran completament al poble mexicà en la seua lluita contra els imperialistes. L'expropiació del petroli no és ni socialista ni comunista. És una mesura de defensa nacional altament progressista. Per descomptat, Marx no considerà que Abraham Lincoln fóra un comunista; açò, no obstant, no li impedí a Marx tenir la més profunda simpatia per la lluita que Lincoln dirigí. La Primera Internacional li enviar al president de la Guerra Civil un missatge de felicitació, i Lincoln, en la seua resposta, agraií immensament aquest suport moral.

El proletariat internacional no té cap raó per a identificar el seu programa amb el programa del govern mexicà. Els revolucionaris no tenen cap necessitat de canviar de color i de retre homenatge a la manera de l'escola de cortesans de la GPU, que, en un moment de perill, venen i traïxen al més feble. Sense renunciar a la seua pròpia identitat, totes les organitzacions honestes de la classe obrera en el món sencer, i principalment en Gran Bretanya, tenen el deure d'assumir una posició irreconciliable contra els lladres imperialistes, la seua diplomàcia, la seua premsa i els seus aúlics feixistes. La causa de Mèxic, la igual que la causa d'Espanya i la causa de Xina, és la causa de la classe obrera internacional. La lluita pel petroli mexicà és només una de les escaramusses d'avantguarda de les futures batalles entre els opressors i els oprimits.

¹ "Mèxic i l'imperialisme britànic", *Socialist Appeal*, 25 de juny de 1938.